

YATARAK TEDAVİ GÖREN HASTALARDA BİLİŞSEL PROFİL

ÖZET

Amaç: Bilişsel bozulma hastaların hastanede yatış sürelerini olumsuz etkilemektedir. Hastaların bilişsel özelliklerinin önceden tanınması, tedavi başarısını etkiler. Biz hastanemizde yatan hastaların kognitif profillerini ortaya koymak istedik.

Gereç ve Yöntem: 01-15 şubat 2009 tarihleri arasında hastanemizde yatan 50 yaş ve üzeri 106 hasta bilişsel açıdan değerlendirildi. Koopere olamayacak kadar bilinç kaybı olanlar ve primer kognitif bozukluk nedeniyle hastanede yatan hastalar çalışmaya dahil edilmedi. İlk değerlendirmede bilişsel yıkım tespit edilen hastalar demans polikliniğinde tekrar değerlendirilerek hastaların kognitif profilleri saptandı. Kognitif yıkım olan ve olmayan gruplar demografik özellikleri açısından karşılaştırıldı.

Bulgular: 106 hastanın 57'si (%53.7) MMSE'den 24 ve altı puan aldı. 106 hastanın 30'unda (%28.3) kognitif bozukluk olduğu saptandı. Bunların 22'si (%20.8) hafif kognitif bozukluk, 8'i (%7.5) ise primer demans sendromu idi. Kognitif yıkım olan ve olmayan gruplar incelendiğinde; cinsiyet ve soygeçmiş açısından fark saptanmadı (P=0.48 ve P=0.58). Kognitif yıkım olan grubun yaş ortalaması daha yüksek ve eğitim düzeyi daha düşüktü (P=0.008 ve P=0.006). Grupların MMSE puanları sırasıyla 18.7±2.3 ve 25.5±2.2 idi (p<0.001). İlginç olarak unutkanlık yakınması, demans bulunmayan grupta daha fazlaydı (%33 ve %67). Ankete katılan hastaların %71'i unutkanlığın hastalık olmadığına ve tedavi edilemeyeceğine inanıyordu.

Sonuç: Yatarak tedavi gören hastalarda kognitif yetmezlik daha sık görülmektedir. Hastanın bakımından sorumlu yakınları ve sağlık personeli bu yetmezliğin farkında değildir.

Anahtar kelimeler: yatan hasta, bilişsel yetmezlik, sıklık

COGNITIVE PROFILE OF INPATIENTS

ABSTRACT

Objective: Cognitive deterioration has negative effects on duration of patient's hospital stay. Pre-recognition of patients' cognitive characteristics affects treatment's success. We want to put forward inpatients' cognitive profiles.

Materials and Methods: 106 patients over 50 years of age hospitalized at hospital were assessed between 01-15 february 2009. Patients, not to be cooperative because of loss of consciousness, those stayed hospital because of primary cognitive disorder, have been excluded from study. At first evaluation, patients, having cognitive deterioration have been re-evaluated at dementia clinic and identified patients' cognitive profile. Groups with or without cognitive deterioration were compared for demographic properties.

47
48 **Results:** 57 (%53.7) of 106 patients took 24, under 24 score from MMSE. 30 patients (%28.3) of
49 106 were mild cognitive deficiency. 8 patients (%7.5) were primary dementia syndrome. When
50 groups with and without cognitive deterioration is examined, there wasn't difference in gender
51 and family history (P = 0.48, P = 0.58). The mean age of group with cognitive deterioration were
52 higher, but lower educational level (P = 0.008, P = 0.006). MMSE scores were orderly 18.7 ± 2.3 ,
53 25.5 ± 2.2 (p <0.001). Interestingly, complaints of forgetfulness, were higher than normal in
54 patient (%33, %67). %71 of patients believed that forgetfulness isn't a disease and couldn't be
55 treated.

56
57 **Conclusion:** Cognitive failure are seen more frequently inpatients. Relatives, responsible for
58 patient, medical staff aren't aware of failure.

59
60 **Key words:** inpatient, cognitive failure, frequency

61
62
63

64 GİRİŞ ve AMAÇ:

65
66 Demans; kognitif yıkım başta olmak üzere kişilik değişiklikleri, psikiyatrik ve
67 davranışsal semptomlar ile kendini gösteren bir sendromdur (1). Avrupa kıtasında 1996 yılında
68 65 yaş üzeri nüfusun %15 'e yükseldiği bunun üçte biri 75 yaş üzeri olduğu belirtilmektedir.
69 Önümüzdeki yüzyılda tüm dünyada yaşam süresinin daha da uzayacağı beklentisi, kognitif
70 yıkımla seyreden hastalıklarda artış olacağını düşündürmektedir (2). Amerika Birleşik
71 Devletlerinde 65 yaş üzerinde %5 oranında şiddetli, %15 oranında ise hafif derecede demans
72 bulunduğu ve yaşın ilerlemesiyle birlikte bu oranların hızla arttığı belirtilmektedir (3). Dünyada
73 olduğu gibi Türkiye'de de yaşlı nüfus sayısı giderek artmaktadır. Bu oranlar göz önüne
74 alındığında kognitif yetmezliğin yaşlanan nüfusumuzda şimdi ve gelecekte önemli bir halk
75 sağlığı sorunu olduğu açıktır. Bilişsel yıkımla giden hastalıklarda son on yıllardaki bu artışa
76 mukabil bizim kültürümüzde ise unutkanlık bir hastalık gözüyle değil de yaşın getirdiği doğal bir
77 durum olarak algılanmaktadır.

78
79 Bilişsel yetmezliği olan yatan hastaların bilişsel yönden normal hastalara göre yatış
80 sürelerinin daha uzun olduğu, daha fazla olumsuzluklar yaşandığı tespit edilmiştir. Bu hastaların
81 hemşire bakımı ve tedavi takiplerinde zorluklar yaşanmaktadır (4,5). Kognitif yetmezliği olan
82 hastalarda mevcut hastalığının yanı sıra ek olarak düşmeler, ağrılar, idrar inkontinansı, yatak
83 yaraları, davranışsal problemler ve ajitasyonların görülme oranlarının daha fazla olduğu
84 bulunmuştur(6). Böyle hastalarda sağlık hizmeti veren personel çoğunlukla hastayı fiziksel olarak
85 kısıtlama, sedatize etme ya da ilaçlarla mevcut şikayetini baskılama şeklinde bir yola
86 başvurmuşlardır. Oysaki yapılan çalışmalarda bu hastaların yatış süreçlerinde bilişsel
87 kayıplarının erken fark edilmesi ve onun tedavisi hastanede kalış süresi, tedavinin etkinliği ve
88 hasta/hasta yakınlarının konforu açısından büyük avantajlar sağladığı bildirilmiştir(7).

89
90 Bu çalışmanın amacı hastanenin tüm servislerinde değişik sebeplerle yatan hastaların
91 unutkanlığa bakış açılarını değerlendirip, onların kognitif profillerini ortaya koymaktır. Ayrıca
92 kognitif yetmezliği olanlara ve yakınlarına yaşamlarını kolaylaştıracak eğitim vermektir.

93

94

95 **MATERYAL VE METODLAR :**

96

97 Çalışmaya Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastane'sinde 01-15 Şubat 2009
98 tarihleri arasında yatarak tedavi gören 50 yaş ve üzeri 106 hasta (61 erkek, 45 kadın) dahil
99 edilmiştir. Çalışma hakkında hasta ve yakınları bilgilendirilerek onamları alınmıştır. Mini Mental
100 State Examination (MMSE) testi uygulamak için yeterli bilinç düzeyine, kooperasyona, işitme ve
101 görme yeteneğine sahip olmayan hastalar çalışmadan dışlanmıştır. Ayrıca nöroloji ve psikiyatri
102 servislerinde kognitif fonksiyonları etkileyen hastalıklar (demans sendromları, parkinson
103 hastalığı, depresyon, psikotik bozukluklar) nedeniyle yatan hastalar da çalışmaya dahil
104 edilmemiştir. Çalışmaya dahil edilen hastalara hasta başı vizitlerde içerisinde kognitif
105 fonksiyonları değerlendirmek için oluşturulmuş olan yarı yapılandırılmış bir anket uygulanmıştır
106 (Tablo 1). MMSE testi ile de bilişsel fonksiyonları değerlendirilmiştir (8). Beş yıldan daha kısa
107 süreli eğitim almış olan hastalara eğitimsizler için mevcut olan MMSE testi uygulanırken, beş
108 yıldan daha uzun süreli eğitimi olan hastalara eğitilmiş bireyler için hazırlanmış olan MMSE testi
109 uygulanmıştır. MMSE testinden 24 üzeri puan alan hastalar kognitif fonksiyonlar açısından
110 normal olarak kabul edilmiştir. MMSE testinden 24 ve daha düşük puan alan hastalar nöroloji
111 polikliniğine davet edilerek kognitif fonksiyonlar açısından tekrar değerlendirilmiştir. Hastaların
112 demans tanısı DSM-IV tanı kriterlerine göre konulmuştur. Muayene sırasında hastalar depresyon
113 açısından sorgulanmış, sekonder demans ve pseudodemans açısından tetkikleri yapılmıştır.
114 Kognitif yıkım saptanan ve saptanmayan hasta grupları demografik özellikleri açısından
115 kıyaslanmıştır (Tablo 2). Parametrik veriler ortalama +/- standart sapma olarak verilmiştir.
116 Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, chi square ve fishers exact testi kullanılmıştır.
117 $P < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

118

119

120 **SONUÇLAR :**

121

122 Çalışmaya dahil edilen 106 hastanın 57'si (%53.7) MMSE testinde 24 ve altı puan alırken
123 bu hastaların detaylı değerlendirmesi yapıldığında yalnızca 30'unda (%28.3) kognitif yıkım
124 saptanmıştır. Yetmişaltı hastada ise (%71.7) kognitif yıkım tespit edilmemiştir. İki grubun
125 demografik özelliklerinin karşılaştırılması Tablo 2 de verilmiştir. Gruplar arasında cinsiyet
126 ($p=0.58$), ailede demans öyküsü ($p=0.48$) açısından farklılık saptanmamıştır. Kognitif fonksiyon
127 bozukluğu olan grubun yaş ortalaması daha yüksek ($p=0.008$), eğitim düzeyi daha düşük
128 ($p=0.006$) bulunmuştur. Kognitif yıkım tespit edilen hastaların %33'ü, kognitif yıkım tespit
129 edilmeyen hastaların ise %67'si unutkanlık şikayetinden yakınmaktaydı. Kognitif yıkım saptanan
130 hastaların ortalama unutkanlık süreleri 4.1 ± 8.2 yıl iken, kognitif yıkım tespit edilmeyen
131 hastaların ortalama unutkanlık süreleri 2.1 ± 3.6 yıl olarak bulunmuştur ($p=0.2$). Kognitif yıkım
132 saptanan 30 hastanın 8'inde (%7.5) primer demans sendromu saptanırken, 22 hastada (%20.8)
133 hafif kognitif bozukluk (HKB) tespit edilmiştir (Şekil 1). Kognitif yıkım bulguları elde edilen ve
134 edilmeyen hastaların ortalama MMSE puanları sırasıyla 18.7 ± 2.3 ve 25.5 ± 2.2 olarak
135 bulunmuştur ($p < 0.001$).

136

137 Ankete katılan hastalarımızın %71'i unutkanlığın hastalık olmadığını söyledi ve %71'i
138 unutkanlık hastalığının tedavi edilemeyeceğine inanıyordu. Ancak bu iki soruda demans şüphesi
139 olanlarla olmayanlar arasında anlamlı farklılık yoktu (sırasıyla $p=0.56$ ve $p=0.34$).

140

141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185

TARTIŞMA:

Bu çalışmamızda herhangi bir demans tanısı olmadan hastanede yatan hastaların 30 tanesinde (%28,3) kognitif yıkım saptanmıştır. Bu hastaların 22 tanesi hafif kognitif bozukluk (HKB), 7 tanesi Alzheimer Hastalığı (AH) ve bir tanesi ise davranış varyantı (Frontotemporal demans) idi. Yurdumuzda Gönen ve arkadaşları tarafından yapılan benzer bir çalışmada %33.3 oranında demans ile ilişkili olabilecek bilişsel ve işlevsel bozukluk saptanmıştır (9). Bizim çalışmamızda daha düşük oranda demans ile ilişkili bozukluk bulmamızın nedeni onların 65 yaş üzeri hasta taramaları, bizim ise 50 yaş üzeri hasta taramamızdır. Gerçekten de demans şüphesi tespit edilen 30 hastamızın sadece 8 tanesi (%7.5) primer demans sendromu, 22 tanesi (%20.8) ise HKB idi. Bu hastalardan sadece bir tanesinin önceden tanı aldığını gördük. İlerleyen yaş ile birlikte bu 22 HKB hastanın Alzheimer hastalığı gibi primer demans sendromlarından biri olabileceği beklenen bir özelliktir (10,11). Ayrıca bizim çalışmamızda da yaş ilerledikçe kognitif bozukluğun daha arttığını gördük. Dolayısıyla bizim bulgularımız ile Gönen ve arkadaşlarının bulguları örtüşmektedir. Hastanede yatan yaşlı bireylerde olası demans sıklığını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda Naylor ve arkadaşları %35, Douzenis ve arkadaşları %30.5 oranında demans ile ilişkili bilişsel yıkım tespit etmişlerdir(12,13). Türkiye’de ve dünyada çok sayıda genel popülasyonda demans prevalansını ortaya koyan çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalara göre genel popülasyonda demans sıklığı %2.4 ten %22.9’a kadar değişmektedir (14,15,16,17). Ülkemiz doğu bölgesinde Bulut ve arkadaşlarının yaptığı saha çalışmasında 65 yaş üstü kişilerde bilişsel yetmezlik oranının %10 olduğu ortaya çıkmıştır (18). Bütün bu çalışmaların ortak özelliği bilinen bir gerçek olan bilişsel bozuklukların ileri yaş toplumunda belirgin artış olduğunun teyit edilmesi ve hastanede yatan hastalarda bu oranların belirgin bir şekilde daha fazla olduğunun ortaya konmasıdır. Bizim çalışmamızda da yatan hastalarda kognitif yıkım oranları daha fazla idi. Bu fazlalığın asıl nedeninin kişilerde başka sistem hastalıklarının ya da sistemik hastalıkların bilişsel bozukluğa zemin hazırlaması ve kognitif yıkımı hızlandırması olduğunu düşünüyoruz.

Bu çalışmada demans şüphesi olan grup daha yaşlı ($p=0.008$) ve eğitim düzeyleri daha düşük ($p=0.006$) idi. Bu iki özellik şaşırtıcı değildi. Literatürde demans sıklığının yaş ilerledikçe ve düşük eğitimle birlikte arttığını gösteren çok sayıda çalışma vardır (9,14,17,19,20). Literatürden farklı olarak bizim çalışmamızda demans şüphesi olan grup ile bilişsel yetileri normal grup arasında cinsiyet ve ailede demans öyküsü açısından fark saptanmamıştır. Biz dul ya da bekarlığın bilişsel bozukluk için risk oluşturmadığını bulduk. Gönen ve arkadaşları da bizim sonuçlarımıza benzer bulgular elde etmişler(9). Oysa Uçku ve arkadaşları yaptıkları çalışmada dul ya da bekar olanlarda demansın belirgin bir şekilde daha fazla görüldüğünü vurgulamışlardır (21).

Bu çalışmada dikkati çeken bulgulardan bir tanesi de demans şüphesi olan hastaların sadece %33’ü unutkanlıktan yakınuyordu. Buna mukabil unutkanlık yakınması olan hastaların %67’sinde kognitif yetmezlik tespit edilmedi. Bunun sebebi bizim toplumumuzda şikayetlerin biraz abartılabileceği şeklinde algılanabilir. Bu durumun bir sebebi de hastaların primer hastalığına bağlı sekonder olarak kognitif yetileri etkilenmiş olabileceği gibi mevcut sağlık sorunlarının yol açtığı anksiyete ve demoralizasyon da olabilir. Fakat önemli bir neden ise bellek kaybının hastaneye yatış sürecinde ortaya çıkan ayrı bir semptom olduğu kabul edilmektedir (6).

186 Anket çalışmamızda elde ettiğimiz verilerden unutkanlığın bir hastalık kabul edilmemesi
187 ve tedavi edilemeyeceği oranlarının fazla olması bu bölgenin kültürüne ait ek bir özellik
188 olduğunu vurgulamak isteriz.
189

190 Sonuç olarak normal popülasyona göre hastanede yatan hastalarda bilişsel bozulma
191 belirgin olarak daha fazla olduğu görülmektedir. Hastanın tedavisini üstlenen hasta yakını,
192 hemşire ya da doktor ele aldığı hastanın bilişsel yetilerinin farkında olmadığı görülmüştür.
193 Herhangi bir hastalığın hem teşhisinde ve tedavisinde hem de bakımında bilişsel yetilerin çok
194 önemli olduğu bilinmektedir (4,9). Eğer bu kişilerin kognitif yetmezliği erken tanınır ve uygun
195 girişimlerde bulunulursa hem hastaneye yatış nedeni olan hastalığının hem de kognitif
196 yetmezliğin tedavisinde olumlu sonuçlar elde edilecektir. Asıl şikayeti olsa da olmasa da sağlık
197 çalışanları ele aldıkları hastanın kognitif profilini kısa testlerle ortaya koymaları ve buna göre
198 uygun bakım vermeleri, tedavinin başarısında önemli bir role sahiptir.
199
200
201

202 **Tablo 1:** Hastalara uygulanan anket soruları
203

Eğitim düzeyiniz nedir?
Medeni durumunuz nedir?
Unutkanlığınız var mı?
Ne zamandır unutkanlığınız var?
Unutkanlık bir hastalık mıdır?
Unutkanlık tedavi edilebilir mi?
Ailenizde unutkanlık hastalığı olan var mı?

204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214

Tablo 2: Bilişsel açıdan normal olanlarla olası demans olanların demografik özellikleri

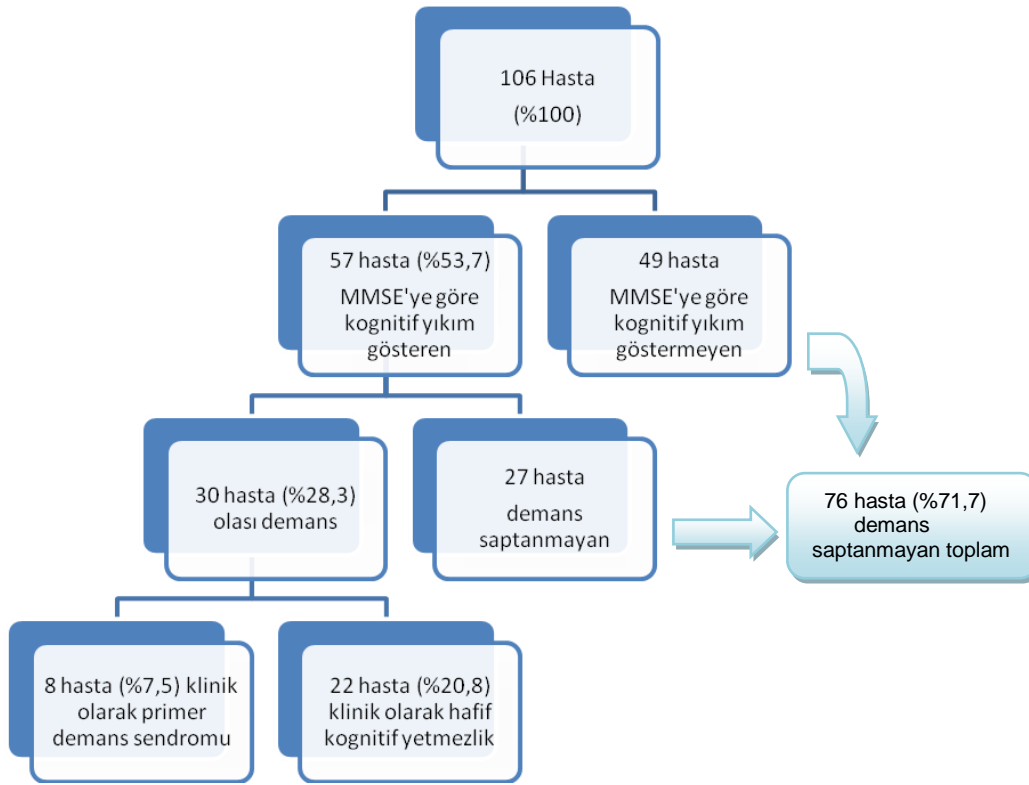
Özellikler	Olası Demans		Test	P Değeri
	Var n:30(%28,3)	Yok n:76(%71,7)		
Hasta sayısı (n:106)				
Yaş (ort±ss)	69,1±8,6	63,7±9.5	T-test	0,008
Cinsiyet				
Kadın (n:55)	16(%26)	45(%74)	Chi-Square	0,58
Erkek (n:61)	14(%31)	31(%69)		
Medeni durumu				
Evli (n:84)	24(%29)	60(%71)	Chi-Square	0,90
Bekar (n:22)	6(%27)	16(%73)		
Unutkanlık durumu				
Var (n:55)	18(%33)	37(%67)	Chi-Square	0,29

Yok (n:51)	12(%24)	39(%76)		
Ailede unutkanlık				
Var (n:2)	1(%50)	1(%50)	Fishers exact test	0,48
Yok (n:104)	29(%28)	75(%72)		
Unutkanlık süresi (ort±ss),yıl	4,1±8,2	2,1±3,6	T-test	0,2
Eğitim düzeyi (yıl)	2,5±2,7	4,7±4,0	T-test	0,006
MMSE puanı	18,7±2,3	25,5±2,2	T-test	<0,001

MMSE: Mini Mental State Examination

215
216
217
218
219

Şekil 1: Hastaların dağılımı

220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232

KAYNAKLAR:

- 1- Gürvit İH, Baran B. Demanslar ve Kognitif Bozukluklarda Ölçekler. Nöropsikiyatri Arşivi 2007; 44: 58-65
- 2- Gelder M, Gath D, Mayou R, Cowen P (1996) Oxford Textbook of Psychiatry. 3. baskı, Oxford University Press, s. 510.
- 3- Kaplan Hİ, Sadock BJ(1998) Synopsis of Psychiatry- Behavioral Science & Clinical Psychiatry. 8. baskı, Mass Publishing, s. 328.
- 4- Guijarro R, Roman C, Huelgas G, Villalobos A, Martin M, Guil M, Martinez- Gonzales M, Toledo JB. Impact of dementia on hospitalization. Neuroepidemiology, 2010; 35: 101-108.

- 233 5- Lyketos C, Jeannie E, Sheppard B, Peter V, Rabins M. Dementia in elderly persons in a
234 general hospital. *Am J Psychiatry*, 2000; 157: 704–707.
- 235 6- Maslow K, Mezey, M. Recognition of dementia in hospitalized older adults. *Am J Nurs*,
236 2008; 108(1): 40- 49.
- 237 7- Ganzer C. Assessing Alzheimer's disease and dementia: best practices nursing care.
238 *Geriatr Nurs*, 2007; 28: 358–365.
- 239 8- Folstein MF, Folstein S, Mc Hugh PR. “Mini Mental State” A practical method for
240 grading the cognitive state of patients for the clinician. *J Psychiatr Res* 1975;12:189-198.
- 241 9- Gönen S, Küçükgüçlü Ö, Yener G. Hastanede Yatan Yaşlı Bireylerde Demansla İlişkili
242 Olabilecek İşlevsel-Bilişsel Bozukluk Sıklığının İncelenmesi. *Journal of Neurological*
243 *Sciences (Turkish)* 27(4) 25; 446-456, 2010
- 244 10- Petersen Ronald C, O. Roberts Rosebud, Knopman David S , Boeve Bradley F, Geda
245 Yonas E, Ivnik Robert J, Smith Glenn E, Jack Jr Clifford R. Mild Cognitive Impairment
246 Ten Years Later. *Arch Neurol*. 2009;66(12):1447-1455.
- 247 11- Petersen Ronald C, Smith Glenn E, Waring Stephen C, Ivnik Robert J, Tangalos Eric G,
248 Emre Kokmen. Mild Cognitive Impairment Clinical Characterization and Outcome. *Arch*
249 *Neurol*. 1999;56:303-308.
- 250 12- Douzenis A, Michopoulos I, Gournellis R, Christodoulou C, Kalkavaura C, Michopouls
251 I, Fineti K, Patapis P, Protopapas K, Lykouras L. Cognitive decline and dementia in
252 elderly medical inpatients remain underestimated and underdiagnosed in a recently
253 established university general hospital in Greece. *Arch Gerontol Geriatr*, 2010; 50: 147-
254 150.
- 255 13- Naylor MD, Stephens C, Bowles, Kathryn H, Bixby M, Brian MSN. Cognitively
256 impaired older adults: from hospital to home. *Am J Nurs*, 2005; 105(2): 52–61.
- 257 14- Arslantaş D, Özbabalık D, Metintaş S, Özkan S, Kalyoncu C, Özdemir G, Arslantaş A.
258 Prevalence of dementia and associated risk factors in Middle Anatolia. *J Clin Neurosci*,
259 2009; 16: 1455-1459
- 260 15- Ferri CP, Prince M, Brayne C, Brodaty H, Fratiglioni L, Ganguli M., Hall K, Hasegawa
261 K, Hendrie H, Huang Y, Jorm A, Mathers C, Menezes PR, Rimmer E, Scazufca M.
262 Global prevalence of dementia: a Delphi consensus study. *The Lancet*, 2005; 366(9503):
263 2112–2117.
- 264 16- Gürvit H, Emre S, Tınaz B, Bilgiç B, Hanagasi H, Şahin H, Gürol E, Kvaloy T,
265 Harmanci H. The prevalence of dementia in an urban Turkish population. *Am J*
266 *Alzheimer Dis Other Dement*, 2008; 23: 67- 76.
- 267 17- Lobo A, Launer LJ, Fratiglioni L, Andersen K. Prevalence of dementia and major
268 subtypes in Europe: A collaborative study of population-based cohorts. *Neurologic*
269 *Diseases in the Elderly Research Group*. *Neurology*, 2000; 54: 4–9.
- 270 18- Bulut S, Ekici İ, Polat A, Berilgen MS, Gönen M, E Dağ E, Demir CF. *Türk Psikiyatri*
271 *Dizini Demans Dergisi* 2002;2(+):105-110
- 272 19- Keskinoglu P, Giray H, Bıçakçiefte M, Bilgiç N, Uçku R. The prevalence and risk factors
273 of dementia in the elderly population in a low socio-economic region of Izmir, Turkey.
274 *Arch Gerontol Geriatr*, 2006; 43: 93–100.
- 275 20- Scazufca M, Menezes PR, Vallada HP, Crepaldi AL, Pator-Valero M, Coutinho L. High
276 prevalence of dementia among older adults from poor socioeconomic backgrounds in Sao
277 Paulo, Brazil. *Int Psychogeriatr*, 2007; 1–13.
- 278 21- Uçku R, Keskinoglu P, Yener G, Yaka E, Tunca Z, Meseri R. Türk toplumuna göre
279 yeniden düzenlenmiş standartize minimal testin toplumda yaşayan eğitimli ve

280
281
282

eđitimsiz yařlılarda geđerlilik gúvenirliliđi. Túbítak proje no: SBAG- HD-145 (106s131),
İzmir, 2007.